

היה קורא פרק שני ברכות

יד.

עין משפט
נר מצוה

אחי. כך שמו: **סנא דבי רבי חיאל.** שהיה שונה בצנית רבי חיאל: **מהו שיפסיק.** לשאלת שלום: **ימים שהיחיד גומר בהן אם הטלל.** שהוא חובה לכל אדם והם אחד ועשרים יום בשנה כדלמרינן במסכת ערכין (ד' י'): **מהו שיטעוס.** את התבשיל לדעת אם לרצח מלח או תבלין: **מטעמת.** טעמת תבשיל: **רביעית.** רביעית הלוג: **הדלו לכם מן האדם.** כשיש לכם לתעסקו בכבוד המקום אל תתעסקו בכבוד אדם דאי לאו הכי למה ליה לחדול: **ושמואל.** לא דריש לשון צמא אלא כמשמעו צמא חשבתו לזה שהקדמת כבודו לכבודי: **שואל מפני הכבוד.** והא ק"ש קודם תפלה הוא וקמתי שואל: **קמגמא ר' אבהו.** להא דרב ושמואל לסקרי: **במשמים לפסחו.** אכל פגשו בדרך שואל: ה"ג אמר רב אידי **בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאי אסור לאדם לעשות תפלו קודם שיפסל:** **לדק.** תפלה שמלדיקו לצוראו והדר יושם פעמיו לדרכי חפזיו: **אל תקרי שצב אלא שצב.** ילין כל יפקד מן השמים צחלוס הרי הוא רע לכן אין משגיחין לפקדו: וה'

(א) שנת דף כג: (ב) טוטה (ג) שנת דף ד: (ד) עיר רש"י, (ה) לקמן דף נה: (ו) וס' איתא ר' עובדיא וכו' בשאלותיו (נפ' מקנן), (ז) זיל ואמר, (ח) זיל עד שיפסל, (ט) ופחותו כבודו כלי רש"י, (י) פסחים פ"י ה"ה.

תורה אור השלם

1. חדלו לכם מן האדם אפר' נשקח באפו כי בכה נחשב הוא: שיעורו ב כב צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו:
2. תהלים פ"ד ה' יקראת יי לחיים וישבע ילין כל יפקד רע: משלי יט כב

הגהות הב"ח

(א) גמ' מהו שיפסיק מי אמרינן: (ב) תוס' ד"ה ימים וכו' מתי דהיה אלול ואתקיימת דמי ש: (ג) בא"ד ח"ט מיושב דברי סופר: (ד) בא"ד בירושלמי וברי סופר: (ה) בא"ד מהו שמשגיחין מן הדל:

גליון הש"ס

גמ' בפסוקים ב"ו. ע"י ילקוט ש"א ד"ד בפסוק ויפדו העם את יונת:

מוסף רש"י

כאילו עשאו במה. עבודה כוכבים (סוטה ד). אל תקרי שבע אלא שבע. ו' לילת בינן ולא יפקד בשום מלס הכי הוא רע וטעם אותו ואין מלאס לו נולד (לקמן נה).

רב ניסים גאון

אמר (רבא) [רבא] ימים שהיחיד גומר בהן את ההלל כו'. איתיה לפירושיהו במסכתא תענית ב' ב' פרקים בשנה (דף כח) דאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהודה: ר' יוחנן יחיד גומר בהן את ההלל כו' והתם גמי אמרין אמר (רבא) [רבא] ואת אומרת הלל וראש חודש לא דאורייתא ולפיכך תתיר רבא לפסוק בר אפי' באמצע הפרק:

ימים שהיחיד גומר בהם את ההלל. לאו דוקא יחיד אלא אפילו כצור קורא יחיד כיון שאין כל ישראל ציחד כמו שהיו בשמיטת פסחים כ"ד בניסן ולא דוקא גומר דודאי ק"ל דימים שאין יחיד גומר את ההלל אין חובה לאמריו כלל אפילו בדלוי דהכי משמע בערכין (פ"ד ד' י'): **לחשיב כ"א יום ליחיד גומר בהן את ההלל ופריך ר"ה וי"כ גמי לימא משמע דבשאר ימים טובים כמו בראשי חדשים פשיטא ליה דאין לומר מדללא חשיב יותר מכ"א יום וגם מדללא קאמר לגמור ב"ה וצ"ה לזו הוה משמע דבשאר ימים טובים כמו ב"ה ודאי אין גומרין אצל קורין אצל עתה משמע אפילו קורין לא וכן משמע בפרק בתרא דתענית (ד' סז:): רב איקלע דבבא חזניה דהוו קא קרו ב"ה סבר לאפסוקיניהו. פירוש שהיה סובר שהיו גומרים אותו כיון לחזא דקא מדלגי דלוגי אמר ש"מ מנהא אצותיהם ידיתהם אלמא דימים דאין גומרין בהן הלל אין חובה לאמריו ומה שאנו אומרין אותו היינו משום מנהא. וכמו שכתבנו ויטרי כיון שאינו מנהא בעלמא לא מצרכין עליה כדלמר פרק לולב וערבה (סוכה ד' מד:): אין מצרכין על דבר שהוא מנהא. ומיהו אומר ר"מ דאיתו ראייה דאטלטול ודאי לא מצרכין אצל כל מראה פשיטא למצרכין דהא חזינן על יו"ט שני אינו אלא מנהא ומצרכין והכא נמי משמע דמצרכין דאי לא מצרכין מאי הפסקה שייך צה ועוד ראייה למצרכין על מנהא מהא דרב על צ"י כנישתא וכו' ואם לא צרכי בתחלה אמאי לא הרגיש רב דהיה מנהא עד דסלגו אלא צודאי צרכו מפני שמצרכים צטוב עד מנהא ובשציל כן לא הרגיש עד דהלוג וא"ת אמאי לא אסיק אדעתיה אם צרכו לקרות או לגמור וי"ל דצדק אין לחוש שצטוב יכול לצדק לגמור אפי' כשהוא מדלג או איפכא ומה שמצרכין כן על הדלוג לקרות וכשהו גומרין לגמור כדי שלא יטעו ומשום הכי לא היה יכול להצין מתוך הצרכה עד דהלוג יש שרזינן לומר דיחיד האומר הלל דימים שאין גומרין שאין לו לצדק ומיהו השר מקוצי היה אומר דכיון**

ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם תניא נמי הכי הקורא את שמע ופגע בו רבו או גדול הימנו בפרקים שואל מפני הכבוד וא"צ לומר שהוא משיב ובאמצע שואל מפני היראה ואצ"ל שהוא משיב דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם בעא מיניה אחי תנא דבי רבי חיאל מרבי חיאל בהלל אובמגילה מהו שיפסיק (א) אמרין ק"ו ק"ש דאורייתא פוסק הלל דרבנן מבעיא או דלמא (ב) פרסומי ניסא עדיף א"ל פוסק ואין בכך כלום אמר רבה ימים שהיחיד גומר בהן את ההלל בין פרק לפרק פוסק באמצע הפרק אינו פוסק וימים שאין היחיד גומר בהן את ההלל אפי' באמצע הפרק פוסק אינו והא רב בר שבא איקלע לגביה דרבינא וימים שאין היחיד גומר את ההלל

הוה ולא פסיק ליה שאני רב בר שבא דלא חשיב עליה דרבינא: בעי מיניה אשיאי תנא דבי ר' אמי מר' אמי השרוי בתענית מהו שיטעוס אכילה ושתיה קביל עליה והא ליכא או דילמא הנאה קביל עליה והא איכא א"ל טועם ואין בכך כלום תניא נמי הכי (ג) מטעמת אינה טעונה רבה ויהשרוי בתענית טועם ואין בכך כלום אמר ר' אמי ור' אסי טעמי עד שיעור רביעית: אמר רב רב הכול הנותן שלום לחבירו קודם שיתפלל כאלו עשאו במה שנאמר וחדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא (ד) אל תקרי במה אלא במה ושמואל אמר במה חשבתו לזה ולא לאלוה מתיב רב ששת בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב תרגמה ר' אבא במשכים לפתחו (א) א"ר יונה א"ר זירא כל העושה חפציו קודם שיתפלל כאלו בנה במה א"ל במה אמרת א"ל לא אסור קא אמינא וכדרב אידי בר אבין ד) אמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאי אסור לו לאדם לעשות חפציו קודם שיתפלל שנאמר צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו ואמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאי וכל המתפלל ואח"כ יוצא לדרך הקב"ה עושה לו חפציו שנאמר צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו: (א) א"ר יונה א"ר זירא (ב) כל הלך שבעת ימים בלא חלום נקרא רע שנאמר (שבע ילין כל יפקד רע אל תקרי שבע אלא שבע א"ל רב אחא בריה דרבי חיאל בר אבא הכי א"ר חיאל א"ר יוחנן כל המשביע עצמו מדברי תורה ולן אין מבשרין אותו בשורות רעות שנאמר ושבע ילין כל יפקד רע: אלו הן בין הפרקים וכו': א"ר אבהו א"ר יוחנן הלכה כר' יהודה דאמר בין אלהים לאמת ויצויב לא יפסיק (א) א"ר אבהו א"ר יוחנן גמי מאי טעמיה דרבי יהודה דתיב

וה' שרצה לחייב עצמו מצדן ואין זה צרכה לצטלה מדי דהוה אלוכל (א) ואתפלין דהני נשי מצרכות אע"ג שאין חייבות וכלילי פסחים יש שמצרכין פעמים בתחלה לקרות ואחר הסעודה אחר שפון מצרכין לגמור ומיימי ראייה מירושלמי (דפיק א') מנהיה דמיימי עליה דכל הצרכות (ב) פותחין בצדקן חוץ מן הצרכות הסמוכות לצרכותה וצרכת הפירות והמזות ופריך צירושלמי עליה והא איכא גאולה פירוש אשר גאלנו דסמוכה לצרכותה אמאי פותחת בצדקן שנייא דאם שמעה בצדק"י יאל ופריך והרי סופה פירוש יהללן דאינה סמוכה שהסעודה מפסקת ואפי' אינה פותחת בצדקן ומשני שמים הנה אחת להבא ואחת לשעבר פירוש אחת להבא זו היא אותה צרכה שמצרכין אחר אכילה לגמור ולאותה צרכה היא סמוכה אחת לשעבר היינו אותה אחת אכילה אלמא דמצרכין שני פעמים אצל זה הפירוש אינו מיושב דברי (א) סופא משמע דקאי אצרכה דאשר גאלנו דקאי זה מתחלה אלא ודאי אצרכה דאשר גאלנו קאי כאשר אפרש מיהו משמע צירושלמי כאשר פירשתי תחלה שהיו מצרכין צ' פעמים תחלה וסוף אצל אומר ר' יהודה דזו היא תמיהא גדולה מאחר שצריך קודם אכילה אמאי מפסיק ואוכל צינתים שהרי צינתים שאין יחיד גומר בהן את ההלל כיון שצריך תחלה כמו הכא אינו מותר לפסוק אלא מפני הכבוד דאי בשלל צריך אמאי לא יפסיק בזמנא אפילו שלא מפני הכבוד הא לא היה מפסיק שום צרכה אלא נראה הא דפריך צירושלמי הרי גאולה דמשמע דמצרכין עליה בתחלה איירי בחדש שעושה הסדר צבת אחת שאז אינו מפסיק שאינו צריך אצל אלו שמפסיקין לאכול אין לנו לצדק כלל לא בתחלה ולא בסוף והא דקאמר צירושלמי והרי (א) סופא זהו אשר גאלנו דחוטמת בצדקן ואמאי והא הודאה צעלמא היא כצרכת פירות ואמאי חוטמת בצדקן ומשני שמים הנה שתי גאולות אחת להבא ואחת לשעבר פירוש לעמד כמו יגיענו וגם היא ארוכה קנת וגם יש בה לשעבר כמו שאין גאלנו מנזרות מנזרים לפיכך חוטמת בצדקן ומה שהקשה מיהללן שאינה סמוכה לפי מה שפרשתי עתה ואפי' אינה פותחת בצדקן יש ליתן טעם לפי שהיא הודאה צעלמא ואפילו שהיא ארוכה קנת תקנו צה חתימה ולא פתיחה כמו אלהי נשמה. וכן משמע צירושלמי שהיה דרכן לומר הלל צבית הכנסת ואח"כ שותין כוסות שלהם צביתם בלל שום סדר דצעי צירושלמי (פ' ע"ט) שתאן צבת אחת מהו פירוש זה אחר זה בלל הלל וסדר צינתים מהו (א) שמעינן מן הדא דא"ר יוחנן הלל אס שמעה צבית הכנסת יאל וכן משמע בתוספתא (א) דמי שלא היה יודע וכנסת צבית הכנסת וכו' והשתא נמי מיושב דשציל כך פותחת צרכה דאשר גאלנו בצדקן דטעמא שאינה סמוכה כי הא דאם קרא הלל בצדק"י יאל: **אן דילמא הנאה קביל עליה.** האי ליטנא משמע דמיימי יחיד שקבל עליו אצל צמעיית כחמוז לא: **מועם ואין בכך כלום.** פירש ר"ח שחור ופולט דלא חשיב מנהא ומיהו השר מקוצי היה אומר דכיון

יג א טור וטריע ארי"ט סימן תלכ סעף ב: יד ב מ"י פ"ג מהלכות תענית הלכה ט טור שר"י ארי"ט סימן תכ סעף ד ודקי תפח סעי' א' וסימן תרמד סעף א: כו ב מ"י פ"ג מהלכות תענית הלכה ז סגמ הלכות תענית עשין ח טו"ש"ע ארי"ט סימן י"י סעף ב: כז ב מ"י פ"ג מהלכות תענית הלכה ז טו"ש"ע ארי"ט סימן תקסו סעף א [וכי ארי"ט תענית פ"א דף קנ"ג]: כח מ"י פ"ג מהלכות תענית הלכה ז טו"ש"ע ארי"ט סימן טע סעף ב: יח ו מ"י פ"ג מהלכות תענית הלכה ז טו"ש"ע ארי"ט סימן טז סעף ב: יט מ"י פ"ג מהלכות תענית הלכה ז טו"ש"ע ארי"ט סימן טז סעף ב:

רבינו הגאול

ר' יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם. הלכה כר' יהודה. [וימים שאין היחיד גומר בהן את ההלל וכו'. ע"י פ"י ר"ח תענית כח, ג]. והשרוי בתענית טועם ואין בכך כלום. כגון שחורו ופולטו דלא חשיב מנהא מן הטעמיה וגם אין צריך ברכה. ולכן תענית ר' אמי ור' אסי עד כדי רביעית. ודוקא בתענית יחיד דאמרין הנאה קביל עליה אבל תענית כחור לא. ועד פסחים היו טעמי עד שיעור רביעית. פירש הגאון ז"ל עד שיטעמו בפעם אחת רביעית, אלא בכל יום התענית בכמה פעמים היו טעמי עד שיעור הזה. אמר ר' אבהו א"ר יוחנן הילכתא כרבי יהודה דאמר בין ויאמר לאמת ויצויב לא יפסיק. מ"ש דתיב וי' אלקים אמת. וצריך לדבק אני ה' אלקיכם ואמת ויצויב מאי טעמא דתיב וי' אלהי אמת. וצריך לחזור ולומר אמת ויצויב וכו' ולומר כל הברכה. רבא אמר אינו חזרו ואומר אמת אלא משלים כל הברכה כולה ועומד בתפלה. וקייא לן כרבא דבתראה הוא ויהי רבא מגנה כל האומר פעמים.

שאלה לחייב עצמו מצדן ואין זה צרכה לצטלה מדי דהוה אלוכל (א) ואתפלין דהני נשי מצרכות אע"ג שאין חייבות וכלילי פסחים יש שמצרכין פעמים בתחלה לקרות ואחר הסעודה אחר שפון מצרכין לגמור ומיימי ראייה מירושלמי (דפיק א') מנהיה דמיימי עליה דכל הצרכות (ב) פותחין בצדקן חוץ מן הצרכות הסמוכות לצרכותה וצרכת הפירות והמזות ופריך צירושלמי עליה והא איכא גאולה פירוש אשר גאלנו דסמוכה לצרכותה אמאי פותחת בצדקן שנייא דאם שמעה בצדק"י יאל ופריך והרי סופה פירוש יהללן דאינה סמוכה שהסעודה מפסקת ואפי' אינה פותחת בצדקן ומשני שמים הנה אחת להבא ואחת לשעבר פירוש אחת להבא זו היא אותה צרכה שמצרכין אחר אכילה לגמור ולאותה צרכה היא סמוכה אחת לשעבר היינו אותה אחת אכילה אלמא דמצרכין שני פעמים אצל זה הפירוש אינו מיושב דברי (א) סופא משמע דקאי אצרכה דאשר גאלנו דקאי זה מתחלה אלא ודאי אצרכה דאשר גאלנו קאי כאשר אפרש מיהו משמע צירושלמי כאשר פירשתי תחלה שהיו מצרכין צ' פעמים תחלה וסוף אצל אומר ר' יהודה דזו היא תמיהא גדולה מאחר שצריך קודם אכילה אמאי מפסיק ואוכל צינתים שהרי צינתים שאין יחיד גומר בהן את ההלל כיון שצריך תחלה כמו הכא אינו מותר לפסוק אלא מפני הכבוד דאי בשלל צריך אמאי לא יפסיק בזמנא אפילו שלא מפני הכבוד הא לא היה מפסיק שום צרכה אלא נראה הא דפריך צירושלמי הרי גאולה דמשמע דמצרכין עליה בתחלה איירי בחדש שעושה הסדר צבת אחת שאז אינו מפסיק שאינו צריך אצל אלו שמפסיקין לאכול אין לנו לצדק כלל לא בתחלה ולא בסוף והא דקאמר צירושלמי והרי (א) סופא זהו אשר גאלנו דחוטמת בצדקן ואמאי והא הודאה צעלמא היא כצרכת פירות ואמאי חוטמת בצדקן ומשני שמים הנה שתי גאולות אחת להבא ואחת לשעבר פירוש לעמד כמו יגיענו וגם היא ארוכה קנת וגם יש בה לשעבר כמו שאין גאלנו מנזרות מנזרים לפיכך חוטמת בצדקן ומה שהקשה מיהללן שאינה סמוכה לפי מה שפרשתי עתה ואפי' אינה פותחת בצדקן יש ליתן טעם לפי שהיא הודאה צעלמא ואפילו שהיא ארוכה קנת תקנו צה חתימה ולא פתיחה כמו אלהי נשמה. וכן משמע צירושלמי שהיה דרכן לומר הלל צבית הכנסת ואח"כ שותין כוסות שלהם צביתם בלל שום סדר דצעי צירושלמי (פ' ע"ט) שתאן צבת אחת מהו פירוש זה אחר זה בלל הלל וסדר צינתים מהו (א) שמעינן מן הדא דא"ר יוחנן הלל אס שמעה צבית הכנסת יאל וכן משמע בתוספתא (א) דמי שלא היה יודע וכנסת צבית הכנסת וכו' והשתא נמי מיושב דשציל כך פותחת צרכה דאשר גאלנו בצדקן דטעמא שאינה סמוכה כי הא דאם קרא הלל בצדק"י יאל: **אן דילמא הנאה קביל עליה.** האי ליטנא משמע דמיימי יחיד שקבל עליו אצל צמעיית כחמוז לא: **מועם ואין בכך כלום.** פירש ר"ח שחור ופולט דלא חשיב מנהא ומיהו השר מקוצי היה אומר דכיון

למה